

כתובת האתר של ישיבת "אשרי האיש" – ההרצאות של הרב יוסף צ. בן-פורת

www.emuna.info

שיחתו השבועית של ראש הישיבה – הרב יוסף צ. בן-פורת

יגיעת התורה נותנת לאדם עוז, ממשלה ומלכות

פרשת אמור – שנת תשע"ב

גוזר וישראל מקיימין הה"ד צו

את בני ישראל" (ויק"ר לא, ה).

ברם, דעתם של רבנן מעניינת ביותר, הם טוענים, שהסמכות של משה לתת פקודות אינה נובעת מכוח שלטוני כלשהו, אלא מכך שמה רבינו יגע הרבה בלימוד התורה! ומכאן נגזר, שכל מי שיתייגע הרבה בלימוד התורה, יגיע גם הוא למעמד כזה שבכוחו יהיה לתת פקודות וציוויים "וישראל מקיימין"!

בדרך נס, "יגיעת התורה" נותנת לאדם כוח פנימי לתת פקודות וכולם מקיימים

הקישור והתלות שבין עמל מרובה בתורה לבין סמכות שלטונית מעשית נראה לא מובן לחלוטין. וכי מפני שאדם עמל והתייגע הרבה בתורה, אנשים יקיימו את הפקודות והציוויים שהוא נותן?!

הלוא, אף אילו היה כתוב, שאדם שהוא גאון בתורה, ויודע את כולה לאורכה ולרוחבה, נותן ציוויים ואנשים מקיימים, גם אז הדברים לא היו מובנים. ברם, הקושי גדל שבעתיים, כשמקור הסמכות שלו לתת פקודות, מותנה לא בכמות הידע בלבד שיש לו, אלא בנתון נוסף, בכך שהוא עמל והתייגע בלימוד התורה, וכי מה בכך? וכי למה שאנשים יסכימו לקיים פקודות שלו, אם הוא התייגע בתורה? אבל, הם לא יסכימו לקיים פקודות שלו, למרות שהוא יודע כל התורה כולה, יותר מכל אדם אחר בכל הדור, מפני שהוא לא התייגע בתורה. הלוא, אין שום קשר תבוני בין הדברים.

באיזו סמכות משה רבינו ע"ה נתן פקודות?

"צו את בני ישראל ויקחו אליך וגו' "

(ויקרא כד, ב).

בדרך כלל, דבר ה' אל משה לבני ישראל נאמר בנוסח "דבר אל בני ישראל", לכן השימוש, בפסוק שלפנינו בלשון "צו" שפירושו, לתת פקודה, הביאה את חז"ל לדרוש, שבפסוק זה הקב"ה העניק למשה את הכוח לתת ציוויים, פקודות וגזירות על ישראל. נשאלת השאלה, בזכות מה יכול הוא לתת פקודות?

תשובה לשאלה מצאנו במדרש:

"רב נחמן אמר מלך זה משה

דכתיב: 'נִיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ' "

(דברים לג, ה), אמר הקב"ה למשה:

אני מניתיך מלך על ישראל דרכו

של מלך להיות גוזר ואחרים

מקיימין, כך תהא גוזר וישראל

מקיימין הה"ד 'צו את בני

ישראל' " (ויק"ר לא, ד).

דעתו של רב נחמן ברורה ומובנת, משה

מונה על ידי הקב"ה למלך על ישראל,

ומכאן מקור סמכותו לתת פקודות שהיא

סמכות מוקנית לכל שלטון בעולם. אבל,

מצאנו פירוש נוסף במדרש:

"נִיְיָד עֹז מִבְּטָחָה" (משלי כא,

כב), אמרו במדרש: "ורבנן אמרו

'עוז' זו תורה, 'מבטחה' שכל מי

שיגע בה, בטוח שגוזר ואחרים

מקיימין. כך אמר הקב"ה למשה,

הרבה יגעת בתורה אלא תהא

אבל הבאתי אלו הדברים מפני שהם **מיפנים האמונה** ומעוררים על בקשת החכמה". אף אנחנו נסטה מאט מן היריעה הצרה של פרשנות הפסוק שלפנינו, ונביט אל מאחורי גבינו, ונראה את אחד מן הדברים שהם **מיפנים האמונה** באופן נפלא ביותר.

לאחר התבוננות בדברי המדרש, שבתי וראיתי, כי כתוב כאן אחד הדברים **המופלאים** ביותר בכל התורה, אחת **ההוכחות** הגדולות ביותר לאמיתותה של התורה, אחד הסימנים הברורים ביותר להנהגת הבורא בכל דור ודור.

הוכחה לאמיתות התורה שהנהגה האמיתית של כלל ישראל היתה אצל "הגדולים"

אחד ההבדלים הגדולים ביותר שבין ישראל לעמים הוא, שכלל ישראל הונהג תמיד לא על ידי מנהיגים מדיניים, אלא על ידי גדולי התורה, החל ממשל רבינו ועד ימינו. גם לעמים אחרים היו ויש, להבדיל, דתות שונות ומשונות, למן תקופת האלילות הקדומה, עד לדתות הגדולות המצויות בימינו ועד לכתות הקטנות המפוזרות בכל קצווי תבל, שלהן מנהיגים דתיים שהיו חכמים יותר או חכמים פחות. ברם, הם לא היו, בד"כ מנהיגים מדיניים ואף לא חברתיים, לעומת חכמי ישראל, שקבעו, בנו ועצבו את מסגרות החיים של הפרט והכלל לאורך כל ההיסטוריה.

משה מתמנה למנהיג באופן מפתיע ביותר

אם נתחיל עם משה רבינו, הרי כשהוא הגיע ממדיין למצרים, הוא כלל לא היה מוכר, מפני שבנעוריו גדל בארמון פרעה ובבגרותו, היה במדיין. אם כן, כיצד זה הגיע ישר לראש סולם המנהיגות בתקופה גורלית ביותר לבניית האומה? הלוא, ודאי שלעם כל כך גדול, היו הרבה מנהיגים מוכרים ומנוסים.

מה שברור, שאם משה היה בדרגה שהיה מסוגל להתנבא, הרי שהוא היה גדול מאוד בתורה, ביראה ובשלמות המידות. בספר הזוה"ק מסופר, שבזמן היותו רועה צאן במדבר, היה **מתייגע מאוד** בלימוד התורה ועוסק בייחודים עצומים. זאת הסיבה שהוא סירב ללכת בשליחות לגאול את ישראל, מפני שהעדיף להמשיך בהתבודדותו ולעלות מעלה, מעלה **ביגיעת התורה**.

אבל זה עדיין לא מסביר, בצורה הגיונית ושכלית, למה העם הסכים לקבל אותו כמנהיג? התשובה כתובה במדרש, בגלל שהוא התייגע הרבה בתורה.

ולא זו בלבד, אלא אפשר להביא את הדברים לידי אבסורד. לראובן, מוח נהדר ונפלא, נדיר בעוצמת כישרונותיו, בעל קליטה מהירה ביותר, קורא פעם אחת מיד מבין, רואה פעם אחת זוכר לנצח, לא יודע שכחה מהי, בקיצור, 'גאון אדיר'. למד את כל התורה, על כל אופניה בזמן לא רב, ללא שום מאמץ. אכל טוב, ישן טוב, מעולם לא הזיע **ולא התייגע** בלימוד התורה, למרות זאת, **יודע לענות על כל שאלה** שנשאל, מיד כהרף עין.

לשמעון, מוח בינוני ורגיל, כדי לקלוט דבר ולהבינו על בוריו עליו ללמוד ולתעמק בו מספר פעמים. אם עסק בסוגיא קשה, הדיר שינה מעיניו, עמל, הזיע **והתייגע בלימוד התורה** מספר לילות וימים, עד שירד לשורשיה והבינה על בוריה. כדי לזכור את מה שהוא לומד, עליו לחזור על זה "מאה פעמים ואחת", וכך עמל ימים ושנים ללא שום היסח הדעת. לא ידע מעולם, חופשה מה היא, לא טייל בשום מקום ולא התעניין בשום דבר זולת התורה. כעת, הוא יודע כל התורה על בוריה **ויודע להשיב על כל שאלה שישאל**.

אם נשאל כל אדם, מעלותו של מי גדולה יותר, של ראובן או של שמעון? כל אחד יענה מיד, שודאי מעלת ראובן גדולה יותר, שהרי נחון במוח וכשרון נדירים ביותר. ברם, כמו בייתר הדברים, **"דעת התורה"** הפוכה מ"**דעת האדם**"! גדלות בתורה שהשיג האדם על ידי **יגיעה** חשובה ונשגבה לאין ערוך מזו שהושגה בלא עמל ויגיעה.

מה שחידשו רבנן במדרש, שאדם שמתייגע בתורה, זוכה שהקב"ה נותן לו שלטון. למעשה דבר זה מפורש בדברי המשנה:

"רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה... ונותנת לו **מלכות וממשלה**" (אבות ו, א).

גם בתלמוד (גיטין סב, א) מצאנו שת"ח נקראים "מלכים": "מנא לך דרבנן איקרו מלכים אמר להו דכתיב: 'בי מלכים ימלוכו וגו' (משלי ח, טו)".

אבל, מתוך המקורות שלפנינו יכול להתקבל הרושם, שיכול האדם לזכות למלכות על ידי ידיעת התורה בלי יגיעת התורה. באו רבנן במדרש ופירשו את הדבר על בוריו, **שאת כל מעלת 'המלכות' משיגים אך ורק על ידי היגיעה**.

הרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים, סוטה מן הנושא הנדון ולאחר מכן מתנצל: "וכבר יצאנו מהענין שהיינו מתעסקים בו."

אותו הלל הזקן גזר גזרות, תיקן תקנות והנהיג את עם ישראל עד גיל מאה ועשרים. האם אין בכך הוכחה מוחלטת, לכלל שנאמר לעיל?!

רבי עקיבא

המנהיג הגדול ביותר, שקם בישראל בתקופה שלאחר חורבן הבית היה עקיבא (ג'תשע"ז - ג'תתצ"ז) בנו של גר בשם יוסף (הקדמת הרמב"ם ליד החזקה). עד גיל ארבעים היה רועה, עם הארץ גמור, ששנא תלמידי חכמים עד כדי כך שהיה אומר: "מי יתן לפני תלמיד חכם ואנשכחו כחמור!" (פסחים מט, ב), אז, הכירה אותו רחל, בתו של כלבא שבוע, שהיה גדול עשירי הדור. היא הבחינה בעינה החדה, שמסתתר בו פוטנציאל עצום והוא נועד לגדולות. לכן, הציעה לו נישואין, למרות שהיה גרוש עם ילד מנישואיו הקודמים ועל אף, כל חסרונותיו שכבר נמנו לעיל. זאת על אף שאביה אמר לה, שבאם תינשא לו, הרי שהוא מנדה אותה לחלוטין, ומדיר אותה מכל נכסיו.

מיד לאחר הנישואין קיים עקיבא את התנאי, הלך לבית מדרשו של רבי אליעזר בן הורקנוס, שם התחיל הכל מבראשית, מלימוד הא"ב ויסודות התורה, **עמל והתייגע** יום ולילה. את צורכי הקיום היסודיים שלו שלחה לו אשתו, שעמלה קשות לפרנסתה, עד שהפך להיות מהגדול שבתלמידים. לאחר שנים עשרה שנה של עמל רצוף, בהם לא ביקר בביתו ולוא, פעם אחת, למרות שהוא לא היה רחוק מהישיבה, הפך להיות מגדולי מרביצי התורה והיו לו שניים עשר אלף תלמידים, אז החליט לפקוד את אשתו. כשהגיע עד לדלת, שמע שמאן דהוא, מסית את אשתו, שיש לה בעל רע ואכזר, שזה תריסר שנים נעלם מהבית, ולמרות שהיא זו ששולחת לו את מחייתו, הוא כלל לא בא לבקרה! ואז, שומע שהיא עונה לו: "אם היה שומע לעצתי, היה יושב בישיבה עוד תריסר שנים".

הוא אף לא דפק על הדלת, אף לא אמר לה שלום, סובב על עקבותיו וחזר עם אלפי תלמידיו לבית המדרש. לאחר עשרים וארבע שנה, כשכבר היה גדול מרביצי התורה של הדור, הגיע עם עשרים וארבעה אלף תלמידיו לעירו. כמובן, שכל בני העיר נקהלו כדי לקבל את פני גדול הדור. כמובן, שגם רחל אשתו יצאה לקבל את פניו, אבל הציבור הענק של תלמידיו, לא נתן לאותה אשה, בלתי מוכרת, להתקרב לעבר "ראש הישיבה". כשהבחין בכך, אמר להם, פנו לה דרך, מפני שבזכותה, ורק בזכותה, הגעת

אבל עדיין יכול הטוען לטעון: שמכאן אין שום ראיה. מפני שהישיבה, שישראל קבלו את משה למנהיג, היא בגלל שה' שלח אותו ומחמת הניסים שהראה להם.

הלל הזקן

נדלג אפוא אלף מאתיים שנה קדימה, לסוף תקופת הבית השני, אל הלל הזקן (ג'תרמח-ג'תשסח), שייסד את שולשלת הנשיאות, שהנהיגה את ישראל במשך חמש עשרה דורות. שנים רבות, כל זמן ששמעיה ואבטליון חיו, התגורר בבבל כדי ללמוד תורה אצלם. הם היו גדולי הדור בתורה, למרות שבעצמם היו גרים (יומא עא, ב). לאחר הסתלקותם עלה לארץ ישראל כאדם לא מוכר ולא ידוע. והנה, אירע שערב פסח, י"ד בניסן, יצא ביום השבת, דבר שכנראה לא היה מאות שנים, שהרי באותה תקופה קידשו את החודש על פי ראיות עדים. היתה מבוכה רבה, האם הקרבת הפסח דוחה את השבת או לא? והנה, הגיעה השמועה לבני בתירא, שהיו מנהיגי הדור, שיש אדם שטוען, שהוא יודע את ההלכה בנדון. הוא זומן על ידם, כדי להציג את דעתו ולהציע את ראיותיו. כשנוכחו בגדלותו בתורה, מיד התפטרו מהנהגת הסנהדרין והדור, ומסרוה להלל (פסחים סו, א).

וכי נשמע כדבר הזה בתולדות האנושות, שאדם עני ומסכן, בודד ולא מוכר, ללא ג'ב' וללא קבוצת תמיכה, מתמנה בבת אחת למנהיג האומה? אם כן, בזכות מה זכה לכך הלל? מפני, **שהתייגע בתורה הרבה**. כך סיפרו חז"ל (יומא לה, ב), שכשלמד תורה היה יוצא מידי בוקר לעבודה ומרוויח טרפיק אחד ליום, שחציו נתן לפרנסת ביתו וחציו כדמי כניסה לבית המדרש, כדי שיכניסוהו ללמוד תורה. והי היום, ולא השיג מספיק עבודה והרוויח רק חצי טרפיק, שאותו נתן לפרנסת ביתו, ולא היו בידו מעות כדי לשלם לשומר הסף של בית המדרש. אי לכך, עלה על הגג, הניח את ראשו על ארובת האוורור והתאורה והקשיב לדברי התורה הנאמרים מתוך הישיבה. באותו יום ירד שלג כבד שכיסה את כל גופו, ברם, הלל לא חש בכך, עד כדי כך היה שקוע בלימוד התורה. לומדי בית המדרש הרגישו שהאולם חשוך, וראו שמשוהו סותם את ארובת האור. כשעלו על הגג פינו את השלג והבחינו, בהלל שראשו מונח על הארובה ואוזנו קרויה ללמוד התורה. כשראו שהוא מוסר את נפשו כל כך ללימוד התורה, למרות עניותו הגדולה, נתנו הוראה לשומר, שמכאן ואילך, יאפשר לו להיכנס חניס אין כסף.

חייו. מו"ר הרב מפוניבז' זצ"ל, שלמד אצלו בישיבת ראדין, התפעל מאוד מהתמדתו ויגיעתו בתורה, בכל מצב ובכל זמן.

סיפר לי מו"ח, הגאון רבי אריה בינה זצ"ל, שפעם היה נוכח באסיפת גדולי הדור בוילנא, כשהתכנסו לדיון בנושאים חשובים שעמדו על סדר היום הציבורי, כשכל אחד מענקי התורה מביע את דעתו בנדון. לפתע, לחש באוזניו הגאון חזקיהו מישקובסקי זצ"ל, אב"ד קריניקי, שהיה מגדולי הרבנים בדור, "מה זה חשוב מה כל אחד מהרבנים הגדולים חושב, הרי בסופו של דבר יעשו מה ש'הזקן' יגיד" כשהוא מתכוון לח"ח. כולם ביטלו את דעתם לפניו!

באחת הפעמים, כשהח"ח החתים את גדולי הדור על "קול קורא", הוא פנה לאדמו"ר מגור, הגה"ק רבי אברהם מרדכי אלטר זצ"ל, שהיה גדול אדמו"רי הדור, על פי המשוער היו לו כחצי מיליון חסידים, הוא ביקשו שיחתום גם הוא על הכרוז. הוא השיב לו, שאדמו"רי גור אינם נוהגים לחתום על כרוזים. ענה לו הח"ח, שישקול שנית, האם התשובה הזאת תעמוד לו גם בבית דין של מעלה? הרהר הרבי, ותיכף ומיד הוציא את העט מכיסו וצירף את חתימתו לכרוז.

הרי שאף אדם גאון עצום, צדיק נשגב, מנהיג תקיף, ביטל את דעתו בפני אותו אדם, הח"ח, שהיה חסר כל תפקיד רשמי וכל ייחוס שולשלתי. כל זאת מפני יגיעתו בתורה, שגרמה לכך שהיתה לו עוצמה יותר משל מלך.

בשום עם ולשון, על פי שום היגיון שלטוני חברתי, אין איש מציית לאיש נמוך וצנום, חנווני קטן ואביון, ללא יחוס משפחתי וללא עתיד שלטוני. בקיצור, יש כאן את כל הנימוקים שבעולם שאיש לא ישמע בקולו ואפילו לא אנשי ביתו. אבל האמת היתה, ש'מלכותו ברצון קבלו עליהם', זאת מפני 'יגיעת התורה'.

החזון איש

רבי אברהם ישעיהו קרליץ זצ"ל (תרלט-תש"ד), נולד בעיירה קטנה, מאז שחר ילדותו התבודד והתייגע בצורה באופן מתיש גוף ונפש. למרות שנולד חלש וחולני, התמסר כל כולו לעמל התורה. מעולם לא כיהן כרב ואף לא בכפר קטן ואפילו לא הוסמך לרבנות. את ספריו הדפיס בוילנא בעילום שם. הם נלמדו בכל הישיבות, כשאיש לא יודע מי המחבר. גם לארץ ישראל עלה 'בעילום שם', כשהוא הולך להתגורר בפרדס במושבה בני ברק, לשמש

לאן שהגעתי – "שלי ושלכם, שלה הוא!" (כתובות סג, א).

רבי עקיבא נקרא "אבי התורה שבעל פה", חמשת תלמידיו הגדולים הם אלה שהתחילו לנסח אותה, על כל חלקיה. הרי לנו שוב, אדם חסר יחוס, חסר ממון, חסר קשרים, שזכה להנהיג את עם ישראל במשך ארבעים שנה, עד גיל מאה ועשרים.

זאת אך ורק מפני, ש'התייגע בתורה הרבה'!

יכולים אנו לכתוב, לא רק ספר, אלא הרבה ספרים כדי להראות את תקפותו של כלל זה לאורך כל ההיסטוריה, בכל הגלויות ובכל העדות. אבל, כדי לא להעמיס על הקורא, נציין רק כמה דוגמאות מן העבר הקרוב ונתבונן לעבר מספר דמויות הוד, שתורתם מצויה בפנינו.

החפץ חיים

רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל (תקצח-תרצ"ג 1838-1933), כך חתם את שמו בכל מקום, אף שם משפחתו, כמעט לא ידוע לאיש, נולד למשפחה פשוטה ביותר. לאחר חתונתו, כדי להתפרנס לימד נערים מבוגרים, לאחר מכן, פתח לו חנות מכולת קטנה. בהיותו בן עשרים ושמונה, הוציא את ספרו הראשון "החפץ חיים" בעילום שם. בגיל מבוגר יותר הוציא במשך עשרים וחמש שנה, את ששת חלקי הספר "משנה ברורה", שמהווה עד היום מורה הדרך לכל יהודי שותומ"צ. רבי שמריהו יוסף, אביו של החזו"א התבטא: "אינני מבין כיצד מסוגל אדם ילוד אשה לחבר ספר כמו המשנה ברורה, אם לא שרתה עליו רוח הקודש".

החזו"א מונה את בעל "משנה ברורה" בשלשלת הקבלה עם גדולי האחרונים: "ההוראה המקובלת מפי רבותינו אשר מפייהם אנו חיים, כמו מרן הבית יוסף ומגן אברהם ומשנה ברורה, היא הוראה מקויימת כמו מפי סנהדרין בלשכת הגזית, ואין שום צד קולא בזה" (קו"א ח"ב, אג' מא).

איש לא הסמיך אותו לרבנות, אף הבגדים שעטה היו של איש פשוט ואף מגבעת לא חבש לראשו, אלא כובע שלבשו אנשים עניים ביותר. מעולם לא נשא נאומים חוצבי להבות, לא ארגן ולא יסד לא מפלגה ולא תנועה, לא רץ ל'פריימריס' ולא הבטיח 'ג'ובים' – משרות ותפקידים, כדרכם של מנהיגים בעבר ובהווה. למרות הכל, כלל ישראל הכיר בו כגדול הדור וכסמכות שהכל קיבלו אותה על עצמם. כל זאת, בגלל ש'התייגע בתורה' במשך כל

שיתכן שיש בעולם אדם היכול להגיע לחכמה כזאת!" (במחיצתם ח"א עמ' 73).

אחרי ביקורו של בן גוריון אצל מרן, כאשר נודעה החלטתו הסופית שלא לוותר בעניין שירות לאומי, אמר לי: "חוששני ש**נצטרך לשלוח את הזקן לחופשה**". מרן **ניבא וידע מה שניבא**. לאחר זמן לא רק הסתכסך בן גוריון עם חבריו בהנהגת מפא"י, התפטר מכל תפקידיו הממלכתיים ופרש לקיבוץ "שדה בוקר" (שם, עמ' 75).

הרי לנו, מימוש הבטחת הבו"ת: "צדיק מושל יראת א-להים" (שמואל ב כג, ג). אכן, למרות שחוק שירות לאומי עבר את כל שלבי החקיקה ונכנס לספר החוקים, התבטא מרן זצ"ל כמה פעמים, שחוק שירות לאומי לא יבוצע. אמנם, גזירת שירות לאומי אכן, לא התבצעה!

הרי אותו ומופת, **שהשלטון ניתן לגדול הדור ולא לשליט-החזק של הדור**.

הרב אלעזר מ. שך

הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל (תרנח-תשסב), בא ממשפחה פשוטה מאוד, בן רביעי במשפחה בת תשעה ילדים, שנות ילדותו ונערותו היו רוויים סבל ויסורים. לא פעם התבטא בפנינו, תלמידיו בישיבה, שאינו זוכר, אף לא יום אחד לאורך כל חייו, ללא צער ויסורים, ולמרות זאת, מעולם לא היה עצוב, תמיד היה בשמחה, כי היה כל כולו שקוע בתורה.

כשהיה עלם צעיר, פרצה המלחמה ושלחו את כל בחורי הישיבה הביתה. נעצרה הרכבת באמצע הדרך, והוא בילה שנה וחצי בבית כנסת קטן, בכפר עלוב, כשרק חולצה אחת ברשותו ובכל יום ויום, צריך לדאוג אם ישיג פת לחם או לא, ולמרות זאת, היה כולו שקוע בלימוד התורה.

כך עד גיל שבעים, כל מציאותו היתה "יגיעת התורה" באופן שאין למעלה ממנו. הוא לא ידע אפילו מה מחירו של זוג תפילין! עד כדי כך היה מופשט מכל ענייני העולם הזה. והנה, תקפה אותו מחלה והרופאים בתל השומר, אמרו לו, שסופו קרוב. אז, אמר לבורא עולם, שאם יקבל שנים נוספות, הוא יקדיש את עצמו למען כלל ישראל. ואכן, בדרך נס, החלים מחוליו והפך להיות מנהיג עולם התורה בעוז ובעוצמה שלא היו ידועים דורות רבים. אחד מעוזריו הקרובים ביותר, שהיה מכין לו את האוכל בשנים בהן חי בגפו (הרב דצ"ק) אמר לי, שזה לא אותו אדם שהכיר לפני כן. לפתע, הוא התמצא בכל תחום, ידע את מהלכי הכלכלה והעסקים, התמצא

כשומר הפרדס. ברם, התקיים בו: "כל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו מבחוץ" (מו"ק טז, ב). כך הוכר תוך זמן קצר כסמכות התורנית בכל ארץ ישראל, ולאחר השואה בכל העולם. שיחרו לפתחו מפשוטי העם ועד גדולי הגאונים והצדיקים, שהכל קיבלו את דבריו כ'אורים ותומים'. כל זאת רק, מפני **שיגע בתורה** הרבה כל ימיו.

סיפר בשעתו מו"ר הגאון רבי דוד חדש זצ"ל, שאמר לו הרה"ר הגאון רבי יצחק הרצוג זצ"ל, אמנם באופן רשמי אני הרב הראשי של ישראל, יש לי לשכה, הוענקו לי סמכויות, אבל למען האמת, את כלל ישראל מנהיג אדם אחד חסר תפקיד ושלטון, שגר בבית קטן באמצע פרדס בבני ברק! בשעתו, ביקר ראש הממשלה דוד בן-גוריון האב המייסד של המדינה, בביתו של החזו"א, כדי לשכנע אותו להסכים לחוק שירות לאומי. השיחה נמשכה כחצי שעה. ב"ג אמר: "אנחנו נקבל את החוק על ידי רוב בכנסת, וכל אזרח בישראל חייב לציית לו..."

ענה לו מרן: "גם אם תעבירו את החוק – **אנחנו יותר חזקים מכם**".

ב"ג תמה על כך ושאל: "הרי יש לנו משטרה, יש לנו צבא, והכוח בידינו לאכופ עליכם את החוק?!"

ענה לו מרן: "לא! **אנחנו חזקים יותר מהמשטרה ומהצבא**".

ענה לו מרן: "מה כוחה של המשטרה? יש להם אקדח, והם יכולים לירות, כוח זה יעיל, כל עוד אנו חוששים פן יירו בנו. אולם, כשתבואו לכפות עלינו את החוק, אנו נפתח את החולצה (מרן פתח את כפתוריו חולצתו) נגלה את הלב ונגיד לשוטר: אתה יכול לירות!... **מי, אם כן, יותר חזק?! זה שרוצה לירות או זה שמוכן לקבל את הכדור?...** בן גוריון הבין את דבריו!

רואים אפוא בעליל, למי יש כוח, שלטון ומלכות! יודגש, עוצמת השלטון שהיתה לבן גוריון לא היתה לאיש ממנהיגי הישוב, לא לפניו לא לאחריו. אפילו חבריו למפלגה פחדו ממנו מאוד. אפילו מערכת המשפט, מעולם לא התעמתה איתו, אלא גיבתה אותו לאורך כל הדרך. למרות זאת, ישב מולו אדם חלש וחולני ואומר לו, אנחנו יותר חזקים ממך! וזאת בגלל, **יגיעת התורה** של מרן זצ"ל.

סיפר הרב שלמה לורנץ זצ"ל: "בקשתי לשמוע את התרשמותו של בן גוריון מהפגישה. כשפניתי אליו אמר בן גוריון כך: מאד התפעלתי מחכמתו של ה"חזון איש". לא זו בלבד שלא פגשתי מימי אדם חכם כמותו, אלא פשוט לא תארתי לעצמי,

התורה. והנה, מאז ועד היום, פוקדים את ביתו מאות אנשים, מנער ועד זקן, מגדולי תורה ועד אנשי מסחר ותעשיה, בחורי ישיבה ואף אנשים עטופי יגון ומצוקה. לכל אחד הוא נותן עצה בסבלנות ובאהבה, שאין להן דוגמה.

אין אח ודוגמה, שאדם בין שמונים הופך לפתע, למנהיג מדיני – חברתי. מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א, מנהיג את תנועת "דגל התורה", כאילו היה מצוי בעולם הפוליטיקה מאז ומעולם. כל עולם התשובה, כל ארגוני החסד, כל ראשי הישיבות והכוללים, נשמעים למוצא פיו, כפי שנשמעו לרב שך, לחזו"א, לחפץ חיים וליתר גדולי התורה בכל הדורות.

נשאלת השאלה, מנין לו הכוח להיהפך למנהיג בגיל כה מבוגר??

התשובה הינה אחת ולא שתיים: **יגיעת התורה** של שמונים שנה, נתנה לו את כוח השלטון.

נסיים בדבריו של מרן הגר"ח מוואלוז'ין זצ"ל בספר "נפש החיים":

"האדם **המקבל על עצמו עול התורה הקדושה** לשמה לאמיתה, הוא נעלה מעל כל עניני זה העולם... ואדרבה הכוחות הטבעיים מסורים אליו כאשר יגזור אומר עליהם, ולכל אשר יחפוץ יטם, ואימתו מוטלת על כולם, כמ"ש בפ' התורה ונותנת לו מלכות וממשלה" (שער ד, יח).

ברזי הפוליטיקה, ייעץ לגדול ולקטן בכל תחומי החיים, דבריו התקבלו בכל עולם התורה, אצל כל ראשי הישיבות בארץ ובגולה, כדברים שאין עליהם עוררין. כל זה בזכות **יגיעת התורה** שהיתה בו.

פעם שח הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת באר יעקב לידידו, אחד מגדולי ראשי הישיבות ומחשובי מרנא הגאב"ד דבריסק זצ"ל:

"הלוא שנינו זוכרים היטב את ר' לייזער מלפני ארבעים שנה, כשבשעתו לא היה לו שום שייכות וזיקה לעיני העולם, ולא היה מסוגל להזיז אפילו זבוב...

וראה זה פלא, כאשר בזקנה מופלגת כזו, לפתע אזר עוז וגבורה נפלאה בנפשו הטהורה, וכקברניט ומנהיג ישראל **החל להנהיג ברמה את ספינת היהדות הצרופה**, לכלכל בדעת ובתבונה את עניני הכלל והפרט, ונלחם בעוז ובגבורה כנגד כל פירצה ביהדות, - הלא דבר הוא!!" (ניחוחה

של תורה, עמ' כה).

הרב אהרן יהודה לייב שטיינמן

נולד בשנת תרע"ד, להורים פשוטים, יראי שמים ותמימי דרך. כל ימיו עמל ויגע בתורה בכל מקום שבו נמצא. בחמישים שנה האחרונות שימש כראש ישיבת פוניבז' לצעירים. מאז ומעולם ברח מכבוד ומפרסום. ביתו פשוט שבפשוטים, שאף עני שבעניים לא יסכים להתגורר בו. מעולם לא היה לו טלפון ואף היום אין לו.

והנה, כשהגיע הגרא"מ שך זצ"ל בשנת תשנ"ו לגיל מאה, העביר להגרא"ל שטיינמן את שרביט ההנהגה של עולם